

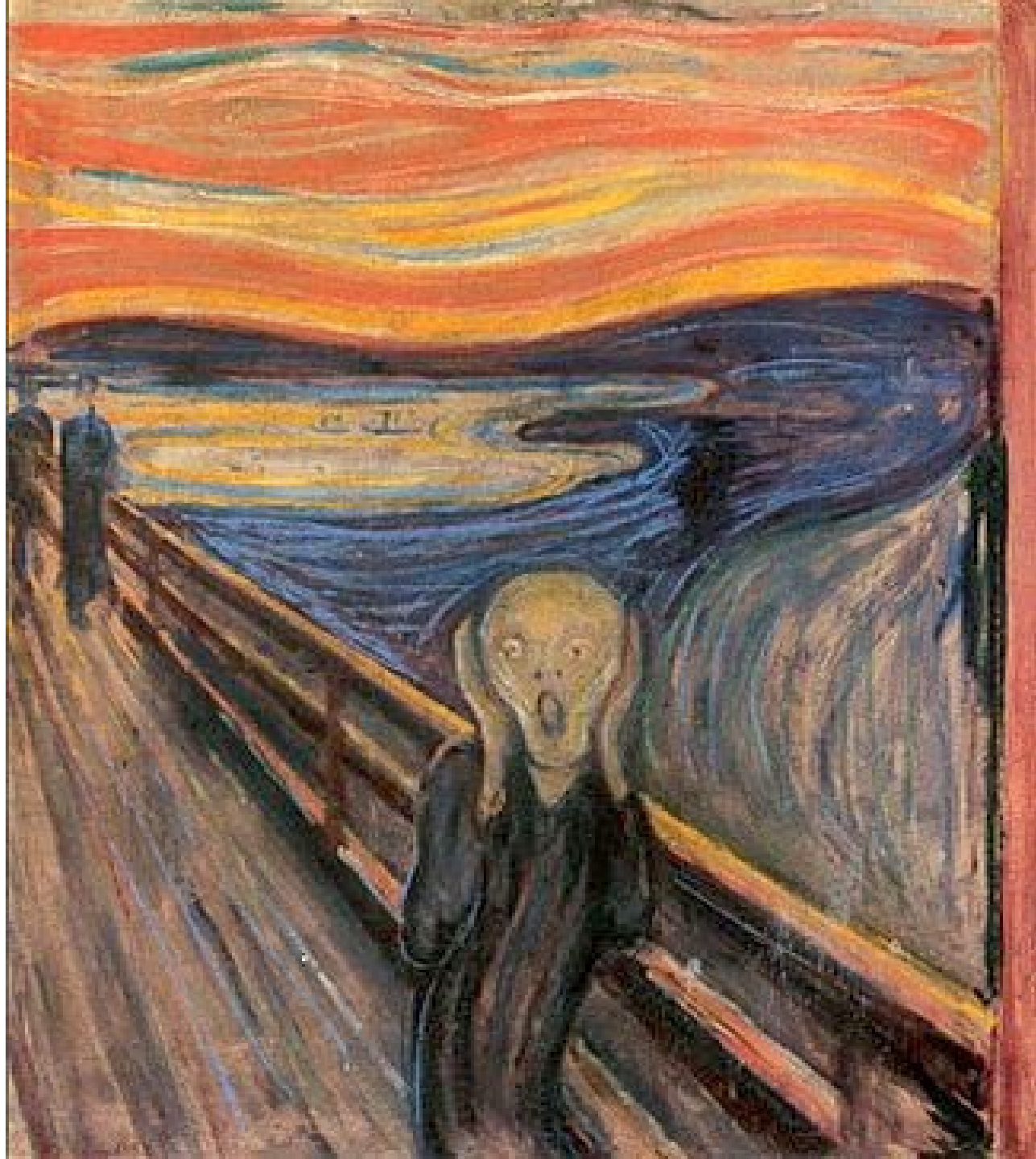
Německý expresionismus a kammerspiel

Německý expresionismus a kammerspiel

Východiska:

- Expresionismus – avantgardistické hnutí, založené v Mnichově kolem roku 1910 jako reakce na impresionismus a naturalismus
- Zejména malířství, také hudba a literatura
- Okolnosti hospodářské a politické v rámci německé kinematografie
  - UFA – filmový kartel seskupující všechny velké výrobce, vznik na konci I. světové války – r. 1917
  - V rámci Evropy bezkonkurenční vybavení ateliérů
  - Tvorba výpravných filmů (dědictví italské kinematografie)

Německý expresionismus a kammerspiel

- Kabinet doktora Caligariho (Das Kabinett des Dr. Caligari, Německo 1920)
- režie: Robert Wiene
- scénář: Carl Mayer, Hans Janowitz
- kamera: Willy Hameister
- scéna: Hermann Warm, Walter Reimann, Walter Röhrig (expresionističtí malíři ze skupiny Der Sturm)
- *Prostředí nervových sanatorií, sexuální zločiny, obrazy poutových atrakcí*

Německý expresionismus a kammerspiel

- **Dekorace** se vyznačují deformovanou perspektivou, ostrými úhly, bizarními geometrickými tvary a nápadnými tonálními kontrasty.
- Takto prezentovaný vnější svět má být obrazem duše člověka, který se ocitl v ohrožení a depresi z vývoje celé společnosti.
- **Důraz na výtvarnou stránku filmu** se projevil také na výkonech herců, kteří se pohybovali před kamerou po vytyčených liniích a podle potřeby zrychlovali své pohyby, případně v nich ustrnuli.
- <http://www.youtube.com/watch?v=HMIXcDYH0Io&feature=related>

Německý expresionismus a kammerspiel

- Významná díla německého expresionismu následující po filmu Kabinet doktora Caligariho:
  - **Unavená smrt** (r. Fritz Lang, 1921)
  - **Golem** (r. Paul Wegener, 1915, 1917, 1920)
  - **Varovné stíny** (r. Artur Robinson, 1923)
  - **Upír Nosferatu** (r. Friedrich Wilhelm Murnau, 1921; scénáristou významná osobnost – Carl Mayer)
[http://www.youtube.com/watch?v=rcyzubFvBsA\(0:30\)](http://www.youtube.com/watch?v=rcyzubFvBsA(0:30))
<http://www.youtube.com/watch?v=K1K055JBuFE> (Herzog, 1979)
  - **Kabinet voskových figurín** (r. Paul Leni, 1924)
<http://www.youtube.com/watch?v=iNTuHjq64RA>

Německý expresionismus a kammerspiel

- Hrůza, fantastičnost, zločin
- Hrdiny byli většinou vyšinutí jedinci, monstra
- Subjektivní vidění světa
- Deformovaná metafora – úzkost z budoucnosti

Německý expresionismus a kammerspiel

Carl Mayer teoretik tzv. **kammerspielu**, tvůrce scénáře k filmu Poslední štace

- **Kammerspiel** -

  - návrat k realismu

  - zájem o obyčejného hrdinu (vliv literárního naturalismu)

  - sociální determinace

  - přímočará dějová akce - jednota času

  - jednota místa

  - střízlivost hereckého projevu

  - neúprosnost osudu

Poslední štace (Fridrich Wilhelm Murnau, Německo, 1924)

http://www.youtube.com/watch?v=VKEDZQ21FCA&feature=Playlist&p=A26C41CF7CD25523&playnext=1&playnext_from=PL&index=25

Zadní schody (Leopold Jessner), Silvestrovská noc, Střepy (Lupu Pick)

Německý expresionismus

- **Fritz Lang**
- *Unavená smrt* (1921)
  - epizodický film (tři epizody mileneckého příběhu, kterým personifikovaná smrt povolí, aby opakovaně prožili svůj osud)
  - využití stylizovaných architektonických dekorací (tvůrci Caligariho); natáčení v exteriérech
  - dramatický motiv osudovosti

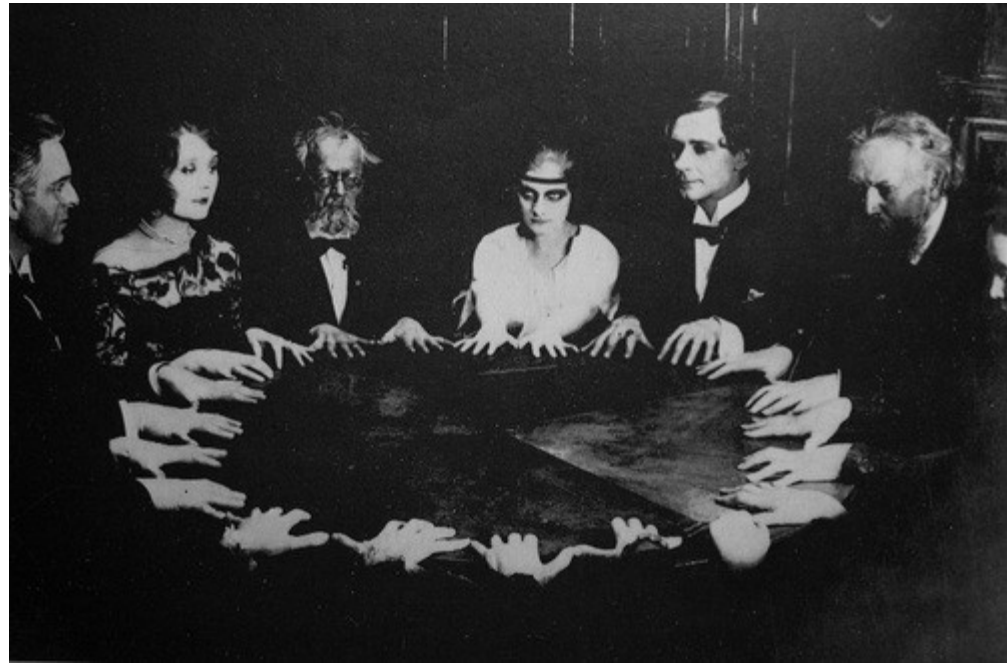
<http://www.youtube.com/watch?v=XkZAtUlKaYo>

Fritz Lang

Německý expresionismus

- Fritz Lang
- *Doktor Mabuse, dobrodruh* (1922)
- expresionismus výpravy propojen s kriminální dějovou zápletkou
- hlavní postava má společné rysy s Fantomasem. Mabuse je génius zločinu a zároveň prostý smrtelník ovládaný vlnami vášně.
- Oproti postavám z expresionistických filmů se nejedná o přízrak
- Typický expresionistický motiv
  - psychiatrická léčebna
- Sociálně kritický akcent

Německý expresionismus

- Fritz Lang
- *Neibelungové* (1924)
  - v produkci UFA
  - velkovýpravná adaptace legendární německé epopoje
  - dramatická okázalost
  - výtvarnost - dílo je spíše oživlou architekturou, výtvarné pojetí masek a kostýmů
  - <http://www.youtube.com/watch?v=zu-J9ewSDrc&feature=related>

DEGEN

AN DER KAMERA KARL FREUND

EIN FILM VON FRITZ LANG

Německý expresionismus

- Fritz Lang
- *Metropolis* (1927)
  - Katastrofická vize budoucnosti (děj umístěn do roku 2026)
  - Sociální utopie (kritizovaná levicovými intelektuály)
  - Alegorie na alegorii mýtu o babylónské věži
  - Ambiciózní projekt produkce UFA, která chtěla konkurovat holywoodským studiím
  - Předimenzovaný rozpočet vedl k opaku: krachující Ufa zachránila až finanční podpora z Hollywoodu posilující tak v Německu posílil vlastní postavení na trhu. Americká distribuce také figuruje za prvními zásahy do originálního sestřihu filmu, po nichž následovaly další
  - Sociální akcent – masy dělníků totiž žijí pod zemí a obsluhují stroje, aby smetánka na povrchu mohla bezstarostně žít
  - <http://www.youtube.com/watch?v=GzINI3au9q0&feature=related>

Německý kammerspiel

Vliv na

- dílo Josefa von Sterberga
- francouzský poetický realismus
Juliena Duviviera a Marcela Carného
- v kontextu českého filmu na sociálně
kritický film Carla Junghanse –
Takový je život. Román pražské
pradleny (1929), příp. A život jde dál
(1935)